

УДК 811.111'42:61

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2025.2.9>**Тетяна ПАСТЕРНАК**

кандидат філологічних наук,
Національна академія Служби безпеки України,
tanya.pasternak@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0589-6881

Єва ПАСТЕРНАК

Начально-науковий центр «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
Evapasternak2023@gmail.com
ORCID: 0009-0006-8970-8153

**СИНЕСТЕТИЧНА МЕТАФОРА У МЕДИЧНОМУ ДИСКУРСІ:
КОГНІТИВНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ**

Статтю присвячено комплексному когнітивно-лінгвістичному аналізу феномену синестетичної метафори в англomовному медичному дискурсі. Актуальність дослідження зумовлена зростаючою увагою до ролі метафори як фундаментального інструменту мислення та комунікації у спеціалізованих сферах, зокрема в медицині, де точна вербалізація суб'єктивних відчуттів, таких як біль, є ключовою для діагностики та лікування. Проаналізовано останні наукові розвідки, що розглядають синестезію в межах теорії концептуальної метафори (Дж. Лакофф, М. Джонсон, Р. Лангакер), ієрархії сенсорних модальностей (С. Уллманн) та концептуального конфлікту (Ф. Стрік-Ліверс, М. Пранді). Виявлено, що попри значний доробок у вивченні загальних концептуальних метафор (напр., військової), специфіка функціонування синестетичних метафор, які базуються на перенесенні між базовими сенсорними доменами, у медичній комунікації залишається недостатньо вивченою. Метою статті є визначення когнітивної природи синестетичної метафори, систематизація її типів на основі напрямку перенесення між сенсорними модальностями та обґрунтування її функціональної незамінності для ефективної взаємодії між лікарем та пацієнтом. У статті доведено, що синестетична метафора є унікальним типом концептуальної метафори, де і джерело, і ціль належать до базових, тілесно вкорінених доменів. Запропоновано класифікацію синестетичних метафор, що використовуються для опису болю (sharp pain), симптомів (metallic taste) та інших відчуттів (ringing in the ears), продемонстровано їх роль у «матеріалізації» внутрішнього досвіду пацієнта. Висновки підкреслюють, що синестетична метафора не є просто стилістичним прийомом, а життєво важливим когнітивним механізмом, що долає комунікативну прірву між суб'єктивним переживанням пацієнта та об'єктивним аналізом лікаря. Перспективи подальших досліджень вбачаються у проведенні корпусного аналізу для виявлення частотності та закономірностей уживання синестетичних метафор, а також у міжкультурних порівняльних студіях їх функціонування.

Ключові слова: синестетична метафора, медичний дискурс, когнітивна лінгвістика, концептуальна метафора.

**Tetiana Pasternak, Yeva Pasternak. SYNESTHETIC METAPHOR IN MEDICAL DISCOURSE:
A COGNITIVE-LINGUISTIC ANALYSIS**

This article provides a comprehensive cognitive-linguistic analysis of the synesthetic metaphor phenomenon within English-language medical discourse. The relevance of the study is underscored by the growing scholarly attention to metaphor as a fundamental tool of thought and communication in specialized fields, particularly in medicine, where the precise verbalization of subjective sensations, such as pain, is crucial for diagnosis and treatment. The article analyzes recent research that examines synesthesia within the framework of Conceptual Metaphor Theory (G. Lakoff, M. Johnson, R. Langacker), the hierarchy of sensory modalities (S. Ullmann), and the concept of conceptual conflict (F. Strik Lievers, M. Prandi). It is noted that despite significant achievements in the study of general conceptual metaphors (e.g., the military metaphor), the specific functioning of synesthetic metaphors, which are based on transfers between basic sensory domains, remains under-investigated in medical communication. The aim of the article is to define the cognitive nature of the synesthetic metaphor, to systematize its types based on the direction of transfer between sensory modalities, and to substantiate its functional indispensability for effective doctor-patient interaction. The article proves that the synesthetic metaphor is a unique type of conceptual metaphor where both the source and target domains are basic and embodied. A classification of synesthetic metaphors used to describe pain (sharp pain), symptoms (metallic taste), and other sensations (ringing in the ears) is proposed, demonstrating their role in "materializing" the patient's internal experience. The conclusions emphasize that the synesthetic metaphor is not merely a stylistic device but a vital cognitive mechanism that bridges the communicative gap between the patient's subjective experience and the physician's objective analysis. Prospects for further research include conducting corpus-based analyses to identify the frequency and patterns of synesthetic metaphor use, as well as cross-cultural comparative studies of their functionality.

Key words: synesthetic metaphor, medical discourse, cognitive linguistics, conceptual metaphor.

Постановка проблеми. Метафора, яку тривалий час розглядали переважно як стилістичний прийом, притаманний художньому мовленню, у світлі когнітивної лінгвістики постала як фундаментальний механізм людського мислення, що структурує наше сприйняття світу, абстрактні поняття та соціальну взаємодію. Її роль є особливо значущою у спеціалізованих видах дискурсу, де виникає потреба вербалізувати складні, невидимі або суб'єктивні явища. Медичний дискурс є яскравим прикладом такої сфери. Комунікація між лікарем та пацієнтом, формування медичної термінології та опис патологічних процесів значною мірою спираються на метафоричні моделі, що дозволяють перекласти складну наукову інформацію мовою повсякденного досвіду.

Одним із найцікавіших та найменш досліджених у медичному контексті типів метафори є синестетична метафора. Вона базується на перенесенні ознак між різними сенсорними модальностями (наприклад, *теплий колір, гострий запах*) і відіграє ключову роль в описі суб'єктивних тілесних відчуттів, симптомів та емоційних станів, що є центральними для медичної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментом для аналізу синестетичної метафори слугує теорія концептуальної метафори (ТКМ), розроблена Дж. Лакоффом та М. Джонсоном. Відповідно до цієї теорії, сутність метафори полягає в осмисленні одного явища через інше шляхом відображення домену-джерела на домен-ціль [6]. У лінгвістиці синестезія традиційно розглядається як специфічний тип концептуальної метафори [5; 15], у якій, на відміну від класичних метафор, і джерело, і ціль належать до базових, тілесно вкорінених доменів [7]. Ця особливість розглядається деякими дослідниками як виклик для ТКМ [11].

Однак дослідження С. Уллманна [16] та його послідовників [18] продемонстрували існування чіткої ієрархії та спрямованості перенесення між сенсорними модальностями (Дотик → Смак → Запах → Слух → Зір), що узгоджується з принципами ТКМ. Важливим для розмежування синестетичної метафори та метонімії є критерій концептуального конфлікту, розроблений М. Пранді [10] та Ф. Стрік-Ліверс [15]. Водночас функціональна роль метафори в медичному дискурсі загалом [2] та кінестетичних метафор, зокрема, добре описана.

Попри значний теоретичний доробок, системний аналіз синестетичних метафор саме в англomовному медичному дискурсі, їх класифікація та визначення специфічних

комунікативних функцій при вербалізації болю та інших симптомів залишаються актуальною та недостатньо розробленою проблемою.

Метою цієї статті є огляд ключових підходів до вивчення синестетичної метафори в межах когнітивної лінгвістики, визначення її специфіки порівняно з іншими типами концептуальних метафор, а також обґрунтування її функціональної важливості для медичного дискурсу шляхом аналізу та систематизації прикладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фундаментом для аналізу синестетичної метафори слугує теорія концептуальної метафори (ТКМ), розроблена Джорджем Лакоффом та Марком Джонсоном. Відповідно до цієї теорії, сутність метафори полягає в осмисленні та переживанні одного явища через інше [6]. Цей процес, що відбувається на концептуальному рівні, є відображенням однієї концептуальної структури, що називається доменом-джерелом (source domain), на іншу – домен-ціль (target domain) [4; 6]. Домен-джерело, як правило, є більш конкретним, зрозумілим та безпосередньо заснованим на тілесному досвіді, тоді як домен-ціль є більш абстрактним або менш структурованим.

Поняття домену в цьому контексті інтерпретується в руслі когнітивної граматики Рональда Лангакера як «будь-яке уявлення або сфера досвіду» [7, с. 44]. Для нашого дослідження принципово важливим є розрізнення між базовими та небазовими доменами. Базові домени – це «сфери досвіду, в межах яких можливе концептуалізування і з яких можуть виникати конкретні поняття». До них належать простір, час, а також діапазони перцептивного досвіду, пов'язаного з органами чуття: кольоровий простір (зір), висота тону (слух), температура (дотик), смак, запах тощо. Усі інші концепти, що мають різний ступінь складності, від елементарних понять до цілих систем знань, є небазовими доменами.

Термін «синестезія» походить з нейробіології, де він позначає феномен, «у якому здатність відчувати сенсорні відчуття в одній модальності проявляється при стимуляції іншої модальності» [20]. Наприклад, синестет може бачити кольори, коли чує музику, або відчувати смак, торкаючись певних текстур. Це неврологічне явище знаходить своє відображення у мові у вигляді виразів, що описують відчуття однієї модальності через іншу: *теплий колір, солодкий запах, яскравий звук*.

У лінгвістиці таке явище традиційно розглядається як синестетична метафора [5; 15; 18; 21]. У рамках когнітивного підходу вона постає як специфічний тип концептуальної метафори, що характеризується унікальною природою доменів, залучених до процесу перенесення. На відміну від класичних метафор, у синестетичній метафорі і домен-джерело, і домен-ціль є базовими доменами, тобто вони безпосередньо представляють конкретний сенсорний досвід. Наприклад:

БІЛЬ ← ДОТИК/ТЕМПЕРАТУРА:

Sharp pain / Stabbing pain (Гострий / Колючий біль). Відчуття болю описується через тактильне відчуття від контакту з гострим предметом (ніж, голка).

Dull ache (Тупий біль). Біль низької інтенсивності, що триває довго, описується через тактильне відчуття від тупого, незагостреного предмета.

Burning pain / Burning sensation (Пекучий біль / відчуття печіння). Невропатичний або запальний біль описується через температурне відчуття сильного жару.

Throbbing pain (Пульсуючий біль). Біль, інтенсивність якого ритмічно змінюється, описується через тактильно-кінестетичне відчуття пульсації.

Це найпоширеніша категорія синестетичних метафор у медицині, оскільки біль є абстрактним відчуттям, яке найлегше описати через конкретний тілесний досвід дотику або температури.

СИМПТОМ ← СМАК

Metallic taste (Металевий присмак). Зміна смакових відчуттів описується через смак металу.

Fruity odor / Sweetish breath (Фруктовий запах / Солодкуватий подих). Запах ацетону, що виникає при кетоацидозі, описується через приємний запах фруктів.

Ця категорія часто використовується для опису специфічних метаболічних або інфекційних станів.

ВІДЧУТТЯ ← ЗВУК

Ringin g / Buzzing in the ears (Дзвін / Гудіння у вухах). Суб'єктивне відчуття звуку в голові або вухах (тинітус) описується через конкретні звуки.

Roaring sound (Рев, гул). Сильний, низькочастотний тинітус описується через гучний звук, подібний до реву.

Найчастіше використовується для опису слухових галюцинацій (тинітус) або відчуттів, пов'язаних з рухом рідин в організмі.

ВІДЧУТТЯ ← КОЛІР

Seeing black spots / floaters (Бачити чорні пятки / «мушки»). Порушення зору описується через появу уявних об'єктів певного кольору.

Feeling blue (Почуватися «синім», сумувати). Емоційний стан смутку або легкої депресії описується через асоціацію з синім кольором.

Ці метафори описують переважно зорові розлади, а також емоційні стани, які є важливими симптомами у психіатрії.

Ця особливість – взаємодія виключно між базовими сенсорними доменами – розглядається деякими дослідниками як виклик для класичної теорії концептуальної метафори, яка фокусується на перенесенні від конкретного до абстрактного [11; 20]. Однак глибший аналіз показує, що механізми, які лежать в основі синестетичних метафор, є цілком сумісними з фундаментальними принципами ТКМ.

Хоча обидва домени в синестетичній метафорі є базовими та «тілесними», вони не є рівнозначними. Дослідження показують, що сенсорні домени мають різний ступінь втіленості та контакту з навколишнім світом, що створює певну ієрархію. Метафоричне перенесення у синестезії не є хаотичним, а підпорядковується певній закономірності – воно переважно відбувається від «більш тілесних» до «менш тілесних» доменів.

Одним із перших, хто систематично дослідив цю спрямованість, був Стівен Уллманн [16]. Він запропонував ієрархічну схему сенсорних модальностей, яка стала класичною: Дотик → Смак → Запах → Слух → Зір. Згідно з цією моделлю, концепти «нижчих» відчуттів (як-от дотик, що вимагає прямого фізичного контакту) частіше виступають у ролі домену-джерела, а концепти «вищих», дистантних відчуттів (як-от слух чи зір) – у ролі домену-цілі. Пізніші дослідження підтвердили та ускладнили цю ідею, запропонувавши більш диференційовані, іноді нелінійні ієрархії [17; 12; 18]. Наприклад, дотик (включаючи температуру та біль) є найпоширенішим джерелом для метафоричних перенесень на інші сенсорні сфери.

Ця ієрархічна спрямованість свідчить про те, що навіть у межах базових доменів існує градієнт тілесності та концептуальної первинності. Це узгоджується з головним принципом ТКМ про перенесення від більш зрозумілого та безпосередньо пережитого до менш зрозумілого. Таким чином, синестетична метафора не суперечить теорії, а радше уточнює її, демонструючи дію її механізмів на фундаментальному рівні перцептивного досвіду.

Ще одним вагомим аргументом на користь метафоричної природи лінгвістичної

синестезії є наявність концептуального конфлікту, що лежить в її основі [10; 15]. Ця ознака дозволяє чітко відрізнити метафору від метонімії.

Метонімічний зв'язок ґрунтується на суміжності, асоціації або причинно-наслідкових зв'язках у межах одного концептуального домену або фрейму. Конфлікт, що виникає у метонімічних виразах, вирішується завдяки існуванню послідовних концептуальних зв'язків. Як зазначає Ф. Стрік-Ліверс, у виразі: «Джон любить грати Баха» (*John likes playing Bach*), конфлікт між дієсловом «грати» та його об'єктом «Бах» (людина) вирішується через очевидний зв'язок між композитором та музикою, яку він написав [15, с. 45]. Обидва елементи – композитор і його твори – належать до єдиного фрейму «МУЗИЧНА ТВОРЧИСТЬ».

Натомість метафоричний зв'язок не ґрунтується на такій суміжності. Концептуальний конфлікт у метафорі можна вирішити лише шляхом перенесення одного з несумісних понять в іншу сферу. М. Пранді ілюструє це на прикладі рядка з твору Алкмана «Сплять гірські вершини»: «концепт сну переноситься з області живих істот у сферу неживої природи; щоб розв'язати концептуальну загадку, потрібно зрозуміти, в якому сенсі гори можна вважати сплячими живими істотами» [10, с. 154].

Синестетичні вирази, як-от «*A cold tone*» (прохолодний тон) або «*A sharp smell*» (гострий запах), демонструють саме такий метафоричний конфлікт. Не існує послідовного, реального зв'язку між температурою та звуком або між тактильним відчуттям гостроти та запахом. Щоб зрозуміти такий вираз, ми змушені здійснити концептуальний стрибок, переносячи властивість з одного сенсорного домену (ДОТИК) на інший (СЛУХ, ЗАПАХ). Цей механізм доводить, що лінгвістична синестезія є явищем метафоричним, а не метонімічним [3; 8].

Досліджуючи синестетичні метафори, важливо розрізнити їхні типи за ступенем конвенційності. Франческа Стрік-Ліверс [15] виокремлює два основних типи:

Конвенційна синестезія – це метафори, що стали звичними, усталеними в мовній системі (*теплій голос, солодка музика, яскравий смак*). Вони є продуктивними, легко відтворюються та розуміються носіями мови.

Жива (або творча) синестезія – це нові, неординарні поєднання сенсорних характеристик, які не є частиною усталених моделей (*синій гул, скляний крик*). Такі мета-

фори часто використовуються в поезії та художній літературі для створення яскравих, несподіваних образів.

Це розрізнення є важливим для аналізу медичного дискурсу, оскільки в ньому можуть зустрічатися обидва типи. Конвенційні синестетичні метафори часто є частиною термінології або стандартних описів симптомів (*гострий біль, тупий біль*), тоді як творчі можуть використовуватися пацієнтами для вербалізації унікальних, важкоописуваних відчуттів.

Роль метафори в медичному дискурсі є багатогранною та функціонально важливою. Як зазначає В. О. Старух [2], метафора виступає своєрідним мостом у комунікації між лікарем та пацієнтом. Використання метафор дозволяє подолати асиметрію знань, пояснити складні патологічні процеси доступною мовою, створити спільне розуміння ситуації та зменшити ризик непорозуміння. Метафора не лише інформує, але й передає емоційне забарвлення, допомагаючи встановити довірливі стосунки та підтримати пацієнта.

Яскравим прикладом є поширена військова метафора (ХВОРОБА – ЦЕ ВІЙНА), де організм *бореться* з інфекцією, імунна система *атакує* віруси, а ліки є *зброєю* у цій битві [1]. Така модель не лише допомагає пацієнту візуалізувати процес, але й мобілізує його на активну участь у лікуванні. Крім того, метафори є потужним інструментом термінотворення, дозволяючи через конкретний образ позначити абстрактне поняття.

Особливе місце в медичному дискурсі посідають метафори, що описують тілесні відчуття. До них належать кінестетичні метафори, які вербалізують відчуття руху, напруги та стану тіла. Вирази на кшталт «*My muscles are as tight as a drum*» (*м'язи напружені, як струна*) або «*My heart is pounding/beating like a hammer*» (*серце калатає, як молот*) створюють яскраві, емоційно забарвлені образи, що допомагають пацієнту точно передати свій фізичний стан, а лікарю – глибше зрозуміти симптоматику.

Синестетичні метафори розширюють цей інструментарій, дозволяючи описувати суб'єктивні відчуття, що не мають чіткого об'єктивного корелята. Наприклад:

СМАК ← ДОТИК

A sharp taste (Гострий смак). Різкий, інтенсивний, часто кислий або гіркий смак описується через тактильну характеристику гостроти.

ЗАПАХ ← ДОТИК

A heavy / Thick smell (Важкий / густий запах). Дуже насичений, інтенсивний запах, що ніби має фізичну вагу або текстуру, описується через відповідні тактильні характеристики.

СЛУХ ← ТЕМПЕРАТУРА

A warm voice (Теплий голос). Дружній, емпатичний тон голосу описується через відчуття тепла.

Використання синестетичних метафор у медичній комунікації є не просто фігурою мови, а життєво необхідним когнітивним інструментом. Вони дозволяють пацієнту «матеріалізувати» свій внутрішній досвід, перекласти його на мову спільних сенсорних уявлень, що робить його доступним для розуміння лікаря. Для медика, в свою чергу, точна інтерпретація таких метафоричних описів є ключем до правильної діагностики та ефективного лікування.

Хоча теорія концептуальної метафори залишається базовою, сучасні дослідження пропонують більш деталізовані інструменти аналізу. Одним із таких підходів є рамкова семантика (Frame Semantics), яка дозволяє аналізувати не просто перенесення між двома концептами, а взаємодію цілих структур знань – фреймів. Дослідження, проведене В. Петерсен та колегами [9], показало, що аналіз синестетичних метафор на рівні фреймів та їхніх елементів (фрейм-елементів) дає змогу глибше зрозуміти механізми їхньої інтерпретації та когнітивну спрямованість.

Перспективним напрямом є також корпусна лінгвістика. Створення спеціалізованих корпусів, як-от Synamet для польської мови [19], дозволяє вивчати особливості синестетичних метафор у розмовному дискурсі. Аналіз таких корпусів показує, що моделі вербальної синестезії не є універсальними і можуть суттєво відрізнятися не лише між мовами, але й у різних стилях та дискурсах у межах однієї мови.

Досвід корпусних досліджень, зокрема, висновки, зроблені на основі аналізу корпусу Synamet, засвідчив, що метафора є надзвичайно складним і багатовимірним явищем. Спроба звести її до простого концептуального перенесення (А є В) або набору первинних метафор є недостатньою для пояснення її динаміки та функціонального багатства у природних текстах.

Статичні моделі ТКМ не завжди здатні охопити яскраві, розгорнуті та змішані метафори, що зустрічаються в реальній комунікації.

Необхідний більш динамічний підхід, що враховує контекст, гнучкість та варіативність метафоричних виразів. Важливо розрізняти несвідомий процес метафоризації та його результат – вербальну метафору. Ігнорування семантичного та прагматичного рівнів аналізу призводить до втрати таких важливих функцій метафори, як естетична, оцінна та емоційна, що є особливо актуальним для медичного дискурсу.

Висновки. Проведений огляд теоретичних засад дослідження синестетичної метафори дозволяє зробити низку важливих висновків.

Синестетична метафора є специфічним типом концептуальної метафори, що характеризується перенесенням ознак між базовими сенсорними доменами (дотик, смак, запах, слух, зір). Незважаючи на те, що обидва домени є «тілесними», вони утворюють ієрархію, в якій метафоричне перенесення переважно спрямоване від більш контактних, проксимальних відчуттів до менш контактних, дистантних, що відповідає загальним принципам ТКМ. Ключовою ознакою синестетичної метафори є наявність концептуального конфлікту, який вирішується шляхом «стрибка» між доменами, що чітко відрізняє її від метонімії, заснованої на суміжності в межах одного домену.

У медичному дискурсі синестетична метафора виконує надзвичайно важливу когнітивну та комунікативну функцію. Вона слугує незамінним інструментом для пацієнтів при вербалізації суб'єктивних тілесних відчуттів, особливо болю та інших симптомів, роблячи їхній внутрішній досвід доступним для інтерпретації лікарем. Таким чином, синестетична метафора є не просто фігурою мови, а фундаментальним когнітивним інструментом, що забезпечує ефективність медичної комунікації.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягають у:

- проведенні корпусного аналізу на великих масивах медичних текстів (історії хвороб, форуми пацієнтів) для виявлення частотності, продуктивності та закономірностей різних типів синестетичних метафор;
- міжкультурному та міжмовному порівнянні синестетичних моделей для визначення їх універсальних та культурно-специфічних рис;
- експериментальному дослідженні впливу вживання певних синестетичних метафор на точність діагностики та рівень емпатії у комунікації лікар-пацієнт.

Література:

1. Пастернак Т. Метафоричність у політичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28, т. 1. С. 140–145.
2. Старух В. О. Військова метафора в англomовному медичному дискурсі в аспекті перекладу. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2018. Вип. 6. С. 139–142.
3. Metaphor and Metonymy at the Crossroads / ed. by A. Barcelona. Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 2000.
4. Black M. Models and metaphor. Ithaca, NY : Cornell University Press, 1962.
5. Cacciari C. Crossing the senses in metaphorical language. *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge ; NY : Cambridge University Press, 2008. Ch. 24.
6. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 256 p.
7. Langacker R. W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York : Oxford University Press, 2008. 562 p.
8. Marks L. E. Synaesthesia: Perception and metaphor. *Aesthetic Illusion: Theoretical and Historical Approaches*. ed. by F. Burwick, W. Pape. Berlin : Mouton de Gruyter, 1990. P. 28–40.
9. Petersen W. Representation of concepts as frames. *The Baltic International Yearbook of Cognition, Logic and Communication*. 2007. Vol. 2 : Complex Cognition and Qualitative Science. ed. by J. Skilters, F. Toccafondi, G. Stemberger. P. 151–170.
10. Prandi M. A plea for living metaphors: conflictual metaphors and metaphorical swarms. *Metaphor and Symbol*. 2012. Vol. 27 (2). P. 148–170.
11. Rakova M. The extent of the literal: metaphor polysemy and theories of concepts. London : Palgrave Macmillan, 2003. 232 p.
12. Shen Y. Cognitive constraints on poetic figures. *Cognitive Linguistics*. 1997. Vol. 8 (1). P. 33–71.
13. Simmer J. Defining Synaesthesia. *British Journal of Psychology*. 2012. Vol. 103, no. 1. P. 1–15.
14. Strik Lievers F. Synaesthetic metaphors in translation. *Studi e Saggi Linguistici*. 2016. Vol. 54 (1). P. 43–70.
15. Strik Lievers F. Figures and the senses: Towards a definition of synaesthesia. *Review of Cognitive Linguistics*. 2017. P. 83–101.
16. Ullmann S. *The principles of Semantics*. Oxford, 1967. 352 p.
17. Williams J. M. Synesthetic adjectives: A possible law of semantic change. *Language*. 1976. Vol. 52 (2). P. 461–478.
18. Yu N. Synesthetic metaphor: a cognitive perspective. *Journal of Literary Semantics*. 2003. Vol. 32 (1). P. 19–34.
19. Zawisławska M. *Metaphor and senses: The Synamet Corpus: A Polish resource for synesthetic metaphors*. Berlin : Peter Lang, 2019. 201 p.
20. Zhao Q., Huang Ch-R., Ahrens K. Directionality of linguistic synesthesia in Mandarin: A corpus-based study. *Lingua*. 2019. Vol. 232 p.